UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING MILLIY VA XALQARO YONDASHUVLARI

Ahadova Mushtariybonu,
Abdulla Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti tayanch doktoranti
bonu.ahadova@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.17748524

Annotatsiya: *Uzluksiz kasbiy rivojlanish zamonaviy mehnat bozorining ajralmas qismiga aylangan. Bu tizimning samarali faoliyat yuritishi har bir soha xodimlarining bilim va malakasini zamon talablari asosida yangilash, professional salohiyatini oshirish, kasbga bo'lgan munosabatini shakllantirish hamda sohadagi ilg'or inson resurslaridan samarali foydalanishga ko'maklashadi. Ilm va taraqqiyot yo'lida harorati yuqori kundalik o'zgarishlar sharoitida, kasbiy rivojlanishni uzoq yillar davomida uzliksiz davom ettirish har bir mutaxassis uchun muhim hisoblanadi. Bugungi kunda milliy va xalqaro miqyosda uzluksiz kasbiy rivojlanishga oid yondashuvlar yangilanishi, modernizatsiya qilinishi talab qilinmoqda. Mazkur tizimni modernizatsiya qilish jarayonida mavjud tajribalar, o'zgaruvchan talab va takliflar, texnologik yangiliklar, shuningdek, ta'lim tizimidagi konstruktiv yondashuvlar asosiy omillar sifatida maydonga chiqmoqda.*

Kalit so'zlar: *uzluksiz kasbiy rivojlanish, tizimni modernizatsiya qilish, milliy yondashuvlar, xalqaro tajriba, innovatsion metodlar, malaka oshirish, zamonaviy texnologiyalar, raqamli ta'lim, kasbiy kompetensiyalar, o'quv dasturlari.*

Национальные и международные подходы к модернизации системы непрерывного профессионального развития

Ахадова Муштарийбону,
докторант Национального института педагогического мастерства имени Абдуллы Авлони

Аннотация: *Непрерывное профессиональное развитие стало неотъемлемой частью современного рынка труда. Эффективное функционирование этой системы способствует актуализации знаний и навыков работников каждой сферы в соответствии с требованиями времени, повышению их профессионального потенциала, формированию отношения к профессии и эффективному использованию передовых кадровых ресурсов в данной сфере. В условиях стремительных ежедневных изменений в траектории науки и развития каждому специалисту важно продолжать профессиональное развитие в течение многих лет. Сегодня подходы к непрерывному профессиональному развитию требуют актуализации и модернизации на национальном и международном уровнях. В процессе модернизации этой системы основными факторами становятся существующий опыт, меняющиеся требования и предложения, технологические инновации, а также конструктивные подходы в системе образования.*

Ключевые слова: *непрерывное профессиональное развитие, модернизация системы, национальные подходы, международный опыт, инновационные методы, повышение квалификации, современные технологии, цифровое образование, профессиональные компетенции, учебные программы.*

National and international approaches to modernizing the continuous professional development system

Ahadova Mushtariybonu,
a doctoral student at the Abdulla Avloni National Institute of Pedagogical Mastery

Abstract: *Continuous professional development has become an integral part of the modern labor market. The effective functioning of this system helps to update the knowledge and skills of employees in each field in accordance with the requirements of the times, increase their professional potential, form their attitude to the profession, and effectively use advanced human resources in the field. In the conditions of rapid daily changes in the path of science and development, it is important for every specialist to continue professional development for many years. Today, approaches to continuous professional development are required to be updated and modernized at the national and international levels. In the process of modernization of this system, existing experiences, changing demands and proposals, technological innovations, as well as constructive approaches in the education system are emerging as the main factors.*

Keywords: *continuous professional development, modernization of the system, national approaches, international experience, innovative methods, advanced training, modern technologies, digital education, professional competencies, curricula.*

Bugungi kunda jadal rivojlanayotgan hayot va iqtisodiy o‘zgarishlar davrida kasbiy rivojlanish har bir inson, har bir mutaxassis uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy jamiyat va mehnat bozori doimiy taraqqiyot, yangiliklarni tezda o‘zlashtirish hamda raqobatbardosh bo‘lishni talab qilmoqda. Shu sababli, uzluksiz kasbiy rivojlanish har qanday sohada muvaffaqiyatga erishish, professional salohiyatni oshirish va o‘z-o‘zini doimiy ravishda takomillashtirish uchun ajralmas omilga aylanmoqda. Zamonaviy mutaxassis hech qachon faqat bir marta olingan bilim va ko‘nikmalar bilan cheklanib qolmasligi kerak. Atrofimizdagi texnologiyalar, ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish hamda boshqaruv usullari muntazam ravishda rivojlanib, yangi imkoniyatlar va muammolarni yuzaga keltirmoqda. Shu boisdan, zamonga hamnafas bo‘lish uchun har bir soha vakili o‘z bilimini yangilashi, malakasini oshirishi va global o‘zgarishlarga moslashishi zarur. Buning uchun uzluksiz kasbiy rivojlanish asosiy kalit vazifasini bajaradi. Malaka oshirish kurslari, amaliy seminarlarda qatnashish, onlayn ta’lim platformalaridan foydalanish, yangi texnologiyalarni o‘rganib borish va tajriba almashish orqali inson o‘z salohiyatini doimiy ravishda rivojlantiradi. Bu jarayon nafaqat kasbiy mahoratni oshiradi, balki insonning o‘ziga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi, yangi imkoniyatlar sari yo‘l ochadi va kasbda yuqori natijalarga erishishga yordam beradi. Uzluksiz kasbiy rivojlanish eng avvalo shaxsiy tashabbus, intilish va o‘z ustida ishlashga tayyorlikni talab qiladi. Bunday yondashuv har bir kishiga zamonaviy mehnat bozorining o‘zgaruvchan sharoitlariga moslashish, malakasi va tajribasi bilan boshqalardan ajralib turish, o‘z kasbiy faoliyatida yetakchi bo‘lish imkonini beradi. Shuningdek, bu jarayon muassasa va tashkilotlarning yuksalishi, jamiyat taraqqiyoti uchun ham asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimining modernizatsiyasi, eng avvalo, professional salohiyatga ega kadrlarni yetishtirish, ularni doimiy yangilangan bilimlar bilan ta’minlashda o‘z ifodasini topadi. O‘zbekiston misolida olib qaraganda, so‘nggi yillarda ushbu yo‘nalishda qabul qilinayotgan me’yoriy-huquqiy hujjatlar, davlat dasturlari va ilg‘or tajribalar kasbiy rivojlanish sohasida yangi bosqich boshlanganini anglatadi. Yangi o‘quv dasturlari, attestatsiyadan o‘tkazish tizimi, sertifikatlash va qayta tayyorlash kurslari uzluksiz kasbiy rivojlanishning asosiy poydevori sifatida e’tirof etilmoqda. Xalqaro tajribada esa uzluksiz kasbiy rivojlanish zamonaviy texnologiyalar va raqamli innovatsiyalar asosida tashkil etilib, ochiq bilim

maydonlari, sharq va g'arb mamlakatlaridagi ilg'or tajribalarning uyg'unlashuvidan namuna oladi. Yaqin va uzoq xorij mamlakatlarda uzluksiz kasbiy rivojlanish bo'yicha turli dasturlar, grantlar, onlayn ta'lim platformalari orqali har bir soha vakili uchun qulay imkoniyatlar yaratilgan. Jahon tajribasida zamonaviy o'quv metodikasi va interaktiv ta'lim usullariga alohida e'tibor qaratiladi. Aynan, mana shu narsa kasbiy tayyorgarlik jarayonini zamon talablari, innovatsion yutuqlar hamda iste'molchilarning ehtiyojlariga moslashtirish imkonini beradi [1].

Uzluksiz kasbiy rivojlanish muammolari milliy va xalqaro miqyosda bir qator o'ziga xos xususiyatlarga ega. Xususan, milliy darajada kasbiy rivojlanish ko'proq an'anaviy yondashuvlarga tayandigan bo'lsa, xalqaro maydonda natijalarga yo'naltirilgan va ochiq bilim almashinuvi asosiga quriladi. Shu bilan birga, har ikki yo'nalishda ham bilimlar doirasini kengaytirish, professional kompetensiyalarni takomillashtirish, islohotlar samaradorligini uzluksiz oshirib borish asosiy tamoyil sanaladi. O'zbekiston kabi rivojlanayotgan davlatlarda kasbiy rivojlanish bo'yicha davlat tomonidan ko'plab loyiha va dasturlar amalga oshirilmoqda. Bunday dasturlar doirasida xodimlarni qayta tayyorlash, yangi texnologiyalarga o'rgatish, zamonaviy o'quv adabiyotlari bilan ta'minlash va kasbiy ko'nikmalarini mustahkamlash ko'zda tutiladi. Kasbiy rivojlanish tizimini modernizatsiya qilishda inson resurslari boshqaruvi, bilimlarni boshqarish, zamonaviy elektron o'quv platformalarini joriy qilish muhim ahamiyatga ega. Bunda ilg'or tajribalar, zamonaviy texnologiyalarni jamiyat taraqqiyoti uchun samarali joriy etish, kasb va malaka oshirish tizimida axborot-kommunikatsiya vositalaridan keng foydalanish, onlayn va oflayn ta'lim formasini integratsiya qilish asosiy strategik yo'nalishlar sifatida ko'rilmoqda. Bugungi raqamli davrda kasbiy rivojlanishda faqatgina an'anaviy yondashuvlarga suyanib qolish yetarli emas. Zamonaviy dunyoda raqobatbardoshlikning hali beri boshlang'ich mezoni sifatida qisqa muddat ichida zamonaviy bilim va ko'nikmaga ega bo'lish, kasbiy salohiyatni egallash va uni uzluksiz yangilab borish talabi o'rtaga chiqdi. Ta'lim va mehnat bozori integratsiyalashuvi bugungi kun kasbiy rivojlanish tizimining muhim yo'nalishiga aylangan. Yangi yondashuvlar ta'lim dasturlarining mehnat bozori ehtiyojlariga muvofiqligini ta'minlash, ishchi kuchining zamonaviy bilimlarga va professional ko'nikmalarga ega bo'lishiga kafolat beradi. Shu bilan birga, kasbiy rivojlanish tashkilotlar va ularning xodimlari uchun o'z oldiga aniq maqsad qo'yish va ularni bosqichma-bosqich amalga oshirish, doimiy o'zgarib borayotgan vaziyatlarga moslashish imkonini beradi. Bunda doimiy o'quv jarayoni, yangi dasturlar, treninglar, o'quv seminarlarining tashkil etilishi asosiy ahamiyatga ega bo'lmoqda [2].

Zamonaviy kasbiy rivojlanish, shuningdek, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish bilan ham uzviy bog'liq. Yaratilayotgan imkoniyatlar, innovatsion dasturlar va texnologiyalar, yangi bilimlarning joriy etilishi, mutaxassislarning o'z yo'nalishida bilimlarini takomillashtirib borishiga xizmat qiladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari rivojlanishi uzluksiz kasbiy rivojlanishga keng yo'l ochib berdi. Bugungi kunda ko'plab sohalar bo'yicha onlayn kurslar, vebinarlar, masofaviy ta'lim vositalari, oliy o'quv yurtlarining xalqaro onlayn platformalari xizmati orqali zamonaviy kasbiy rivojlanish uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan. Kasbiy rivojlanishni modernizatsiya qilishda o'quv dasturlarining mazmunini zamonaviylashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy qilish, axborot va raqamli platformalardan keng foydalanish, tizimli monitoring o'rnatish, natijalarga yo'naltirilgan yondashuvni kuchaytirish asosiy yo'nalishlar sanaladi. Bugungi kunda xalqaro mehnat bozori talablari bilan milliy rivojlanish strategiyasining uyg'unligi kasbiy rivojlanishni yanada samarali tashkil etishda

muhim omil hisoblanadi. O‘zbekiston tajribasida uzluksiz kasbiy rivojlanishning yanada takomillashuviga xizmat qiluvchi muhim hujjatlar va dasturlar ishlab chiqilmoqda. Ularning mazmunida zamonaviy kasbiy tayyorgarlik kurslari, dunyodagi ilg‘or o‘quv standartlari asosida tayyorlangan o‘quv adabiyotlari, shuningdek, innovatsion trening va seminarlarga urg‘u beriladi. Yangicha yondashuvlar asnosida internet vositalaridan samarali foydalanish yo‘li bilan ham kasbiy tayyorgarlik tizimida tub o‘zgarishlar yuz bermoqda. Bu esa o‘z navbatida har bir soha xodimining zamonaviy texnologiyalarni o‘zlashtirishi va yuksak malakaga erishishiga zamin yaratmoqda. Xalqaro tajriba, asosan, rivojlangan davlatlarda uzluksiz kasbiy rivojlanish hayotiy zarurat sifatida e’tirof etiladi. Yirik xalqaro tashkilotlar, ta’lim muassasalari hamda kompaniyalar o‘z xodimlari uchun muntazam ravishda qayta tayyorlash, malaka oshirish va ilg‘or tajribalarni o‘rganish uchun fondlar va grant dasturlarini yo‘lga qo‘yadilar. Internet tarmog‘idagi ochiq onlayn kurslar, tanlovlar, olimpiadalar, masofaviy seminarlar orqali har bir soha mutaxassisi kasbiy rivojlanishini uzluksiz davom ettirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Natijada, zamonaviy texnologiyalar, ilg‘or ilmiy va ijtimoiy yo‘nalishlarda innovatsion bilimlar tezkorlik bilan ommalashtiriladi.

Uzluksiz kasbiy rivojlanish jarayonidagi ijtimoiy hamkorlik, davlat-xususiy sherikchilik asosidagi hamkorlik, xalqaro tashkilotlar bilan aloqalar, shuningdek, nodavlat notijorat tashkilotlarning ishtiroki ham muhim rol o‘ynaydi. Zamonaviy yondashuvlarga ko‘ra, professional kompetensiyalarni kuchaytirish uchun har bir xodim o‘z sohasidagi bilimlarni muntazam yangilab borishi lozim. Xususan, kasbiy rivojlanish sohasi uchun ham innovatsion texnologiyalarni hayotga tatbiq etish, ilg‘or tajribalarni doimiy o‘rganish hamda zamonaviy ish o‘rinlarida yuzaga keladigan yangilanishlarga hamkorona moslashish sifati ustuvor ahamiyat kasb etadi. Hal qiluvchi omillardan biri – kasbiy rivojlanish tizimi doirasida samarali monitoring tizimining mavjudligidir. Bu monitoring orqali joriy etilayotgan o‘quv kurslari natijalari, xodimlarning kasbiy ko‘nikmalari va bilim darajasi, butun soha bo‘yicha muhim ko‘rsatkichlar, zamonaviy talablar bilan muvofiqlik darajasi batafsil va tizimli ravishda o‘rganiladi. Natijada, tashkilotlar o‘z xodimlari uchun eng samarali o‘quv va malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqishga muvaffaq bo‘ladi. Shuningdek, kasbiy rivojlanishda natijalarga yo‘naltirilgan boshqaruv falsafasi, har bir xodimning shaxsiy va kasbiy salohiyatini maksimal darajada ochib berish, jamiyat taraqqiyotini tezlashtirishga xizmat qiladi. Tahliliy yondashuvlarga asoslanadigan bo‘lsak, uzluksiz kasbiy rivojlanishda innovatsion pedagogik usullar, xorijiy tajriba, xalqaro loyihalarning joriy qilinishi, ilg‘or axborot texnologiyalaridan foydalanish kabi zamonaviy yo‘nalishlar ustuvor ahamiyat kasb etadi. Ushbu trendlar nafaqat bilim almashish, balki yosh mutaxassislarning tezkor bilim va malakaga ega bo‘lishi uchun ham keng imkoniyatlar ochadi [3].

Zamonaviy dunyoda uzluksiz kasbiy rivojlanish har bir soha vakilining asosiy ehtiyojlaridan biriga aylandi. Ilm-fan, texnika va ishlab chiqarish jarayonlarida sodir bo‘layotgan tezkor va keng ko‘lamli o‘zgarishlar, axborot oqimining nihoyatda yuqori darajaga yetishi zamonaviy texnologiyalarning ahamiyatini mislsiz darajada oshirdi. Kasbiy malakani muntazam ravishda oshirib borish zamonaviy texnologiyalarsiz deyarli imkonsiz bo‘lib bordi. Shu jihatdan zamonaviy texnologiyalar uzluksiz kasbiy rivojlanishning eng yetakchi va asosli omillaridan biriga aylandi. Texnologik taraqqiyot inson hayotining har bir jabhasiga chuqur singib, qisqa vaqt ichida keng o‘zgarishlarga sabab bo‘ldi. Ishlab chiqarishdan tortib ta’lim sohasi, sog‘liqni saqlash, xizmat ko‘rsatish va boshqa ko‘plab sohalarda texnologiyalarning o‘rni yuksaldi. Kasbiy rivojlanishda ana shu

zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati bir necha o‘lchovlarda namoyon bo‘lmoqda. Avvalo, kasbiy rivojlanish doimiy o‘zgaruvchan muhitga, yangi ko‘nikmalarga, zamon va bozor talablariga moslashuvchanlikka asoslanadi. Yangi bilim va malakalarni o‘zlashtirish, dolzarb bilimlar doirasini kengaytirish, tajriba almashish va o‘z-o‘zini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar keng imkoniyatlarni taqdim etadi. Axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida kasbiy rivojlanish jarayoni yangicha tus oldi. Ilgari bilim olish uchun muayyan joy va vaqt talab qilingan bo‘lsa, endilikda har qanday joyda va istalgan vaqtda virtual muhitda o‘qish, yangi bilimlarni egallash imkoniyati yaratildi. Onlayn kurslar, videodarslar, vebinar va konferensiyalar, mobil ilovalar hamda elektron resurslar tufayli bilimingizni muntazam oshirishga erishiladi. Ta'lim jarayonining moslashuvchanligi, talaba va xodimga individual yondashuv, o‘quv dasturlarini tezkor yangilash, eng so‘nggi ma'lumotlarga tezda ega bo‘lish, kasbiy salohiyatni oshirishda zamonaviy texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shuningdek, ishlatilayotgan texnologik vositalar kasbiy rivojlanishda zamonaviy monitoring va baholash tizimlarini taklif qiladi. Elektron jurnal, portfoliolar, muntazam onlayn test va reyting tizimlari orqali xodim yoki talabalar bilim va ko‘nikmalari real vaqt rejimida, ochiq, aniq va tizimli baholanmoqda. Bunday monitoring natijasida kasbiy rivojlanishning individual yo‘nalishini to‘g‘ri tanlash, malaka oshirish, yangi bilimlarni egallash uchun optimallashtirilgan yondashuv tatbiq etiladi. Kasbiy rivojlanishda zamonaviy texnologiyalarning eng muhim jihatlaridan yana biri shuki, ular o‘zgarishlar muhitiga tez moslashish imkonini beradi. Bugungi kunda dunyo bo‘ylab yangi kasb va faoliyat turlarining paydo bo‘lishi, mavjud sohalarning tubdan o‘zgarishi, har bir kasb egasidan yangicha bilim va ko‘nikmalarning talab qilinishi kuzatilmoqda. Yangi texnologiyalar yaratilishi bilan birga, ulardan foydalanish malakasi ham doimiy takomillashtirib borilishi lozim. Axborotlarni qidirish va tahlil qilish, dasturiy ta'minot vositalari, zamonaviy qurilmalardan foydalanish va ularni amaliyotda tatbiq etish hamda boshlang‘ich kasbiy mahorat darajasidan yuqori sifatli va malakali mutaxassisga qadar yetib borishning asosiy sabablaridan biri zamonaviy texnologiyalardir[4].

Zamonaviy texnologiyalar yordamida o‘quv va kasbiy jarayonlar elektronlashtirilgan, avtomatlashtirilgan va raqamlashtirilgan. Ish jarayonlari ancha soddalashtirildi va tejalgan vaqtni yangi bilimlar olish, malaka oshirishga sarflash mumkin bo‘ldi. Tashkiliy boshqaruv tizimlaridan to o‘quv va ishlab chiqarishgacha bo‘lgan bosqichlarning raqamlashtirilishi yirik miqyosda axborot almashish va bilimlar muomalasining ilg‘or imkoniyatlarini namoyon etmoqda. Hozirgi zamonda zamonaviy texnologiyalar orqali oliy o‘quv yurtlari, kasb-hunar kollejlari, malaka oshirish markazlari faoliyati tubdan yangilandi. Masofadan o‘qitish va o‘qish, interaktiv ta'lim metodlari, onlayn kutubxonalar, video darslar va elektron o‘quv resurslari yordamida kasbiy sohalarda eng yangi yutuqlarni tez va samarali tarzda o‘zlashtirish imkoniyati kengayib bormoqda. Masofaviy va individual ta'lim, onlayn maslahat va murabbiylik, zamonaviy treninglar zamon bilan hamnafas soha vakilini shakllanishida alohida o‘rin tutmoqda. Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalar o‘zini-o‘zi rivojlantirishga ham keng yo‘l ochdi. Avval bilim olish asosan an'anaviy shaklda o‘tkazilgan bo‘lsa, endilikda har bir kishi o‘zi uchun kerakli va zarur kurslarni tanlab, ularni istalgan vaqtda o‘zlashtira oladi. Biror sohada yetakchi bo‘lish, bilimlarni muntazam yangilab borish, yangi sohalarga integratsiyalashuv, ilg‘or texnologiyalarga asoslangan loyiha va ishlanmalarni yaratish imkoniyatlari kengaydi. Katta malaka talab qiladigan kasb va yo‘nalishlarda zamonaviy texnologiyalar yordamida keng ko‘lamli meto-

dikalarni, amaliy mashg‘ulotlarni, zamonaviy axborot vositalarini tezda o‘zlashtirish mumkin bo‘ldi. Kasbiy rivojlanishda samarali axborot almashish, jamoaviy ishlash va maslahatlashuv jarayonlarida ham zamonaviy texnologiyalarning o‘rni beqiyosdir. Axborotni yig‘ish, tahlil qilish, qayta ishlash va tez yetkazib berish samaradorligi oshib, bu jarayonlar aniq va shaffof bo‘lmoqda. Xizmat ko‘rsatish sohasida mijozlarning ehtiyoj va talablarini tezkor aniqlash, shaxsiy rivojlanishni rejalashtirish va natijalarni monitoring qilishni zamonaviy texnologiyalarsiz tasavvur qilib bo‘lmaydi.

Kasbiy rivojlanishda yangi bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishda zamonaviy texnologiyalarning yana bir muhim jihati – ular har bir kasb egasiga ommaviy axborot vositalari orqali, ijtimoiy tarmoqlar va internet makoni orqali tez va aniq ma’lumot olish imkonini bera oladi. Rivojlanayotgan kasbiy sohalarda sodir bo‘layotgan o‘zgarishlarni kuzatib borish, tajribali mutaxassislar fikr-mulohazalari va yo‘nalishlarda yuksalishning asosiy vositasiga aylanmoqda. Shuningdek, kasbiy rivojlanishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bilimlarni mustahkamlashda, murakkab jarayonlarni tushunishda, nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg‘unlashtirishda yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar asosidagi kasbiy rivojlanish natijasida inson intellektual salohiyati va kreativ fikrlash qobiliyati oshadi. Zamonaviy kasb va faoliyat turlariga xos xususiyatlar, yangi texnologiyalar asosidagi muammolar yechimini topishda mustaqil qaror qabul qilish, analitik va tizimli fikrlash, ijodkorlik kabi ko‘nikmalarning takomillashuvi tezlashadi. Har bir zamonaviy texnologiyaning ishlab chiqarish jarayonlariga kirib borishi xodimlardan yangicha yondashuv va kasbiy mahorat talab etadi. Bu esa, o‘z navbatida, doimiy kasbiy rivojlanish harakatini talab qiladi. Zamonaviy texnologiyalarsiz kasbiy rivojlanish, zamonaviy axborot vositalaridan foydalanmasdan yangi bilimlarni muntazam o‘zlashtirish va mehnat faoliyatida muvaffaqiyatga erishish tobora mushkul tus olmoqda. Kasbiy rivojlanishda yangi texnologiyalar orqali nafaqat kasbiy bilimlar, balki kommunikatsiya, jamoaviy ishlash, muammolarni hal etish, xatarlarni boshqarish, strategik rejalashtirish, innovatsion fikrlash ko‘nikmalari ham faol rivojlanmoqda [5].

Zamonaviy texnologiyalar asosidagi kasbiy rivojlanish orqali har bir kishi global mehnat bozori talablari, mehnat migratsiyasi va malaka oshirish sohasidagi zamonaviy tendensiyalarni hisobga olgan holda o‘z martabasini oshirish uchun faoliyat yurita oladi. Zamonaviy texnologiyalar har bir kasb egasiga mustaqil o‘qish, o‘zini sinovdan o‘tkazish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, rivojlantirish yo‘llari ustida izlanish olib borish imkoniyatini beradi. Kasbiy rivojlanishda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko‘plab innovatsion yondashuvlarni, yangi g‘oya va ishlanmalarni hayotga tatbiq etish, dunyodagi ilg‘or metodlarni o‘zlashtirish, zamonaviy o‘qitish va ishlash tizimlari bilan tanishish va ularni faol amaliyotga joriy qilish uchun keng imkoniyat eshigini ochadi. Zamonaviy texnologiyalarning kasbiy rivojlanishdagi roli doimiylik va barqarorlik tamoyillarini mustahkamlaydi. Har qanday vaziyatda, jumladan, pandemiya yoki boshqa favqulodda holatlarda ham masofaviy va onlayn ta’lim, elektron bilimlarni mustaqil o‘zlashtirish va kasbiy salohiyatni oshirish uchun turli xil platformalar mavjudligi professional yuksalish uchun kafolatli imkoniyat hisoblanadi. Aytish lozimki, zamonaviy texnologiyalar yordamida kasbiy rivojlanish jarayoni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy omiliga aylanmoqda. Axborot texnologiyalari orqali innovatsion yondashuv, raqamli bilim va ko‘nikmalar, zamonaviy soha liderlari tajribasini o‘rganish va bilimlarni yangi bosqichga olib chiqish imkoniyatlari ham kengaymoqda. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar orqali

kasbiy rivojlanish jarayonini real vaqtda monitoring qilish, natijalarni kuzatish, o'zini-o'zi nazorat qilish, zamon talablari va bozor ehtiyojlarini bilib olish mumkin. Kasbiy rivojlanishda qisqa muddatda natijaga erishish, bilimlar hajmini oshirish va yuqori natijaga erishishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni beqiyosdir. Har bir mutaxassisning zamonaviy texnologiyalarga qay darajada moslasha olishi, yangi bilim va tajribalarni qay darajada o'zlashtira olishi ularning kasbiy saviyasi va yutuqlarini belgilab beradi. Yangi texnologiyalar bosqichi o'zgargan sayin yangidan-yangi bilimlarni o'zlashtira biladigan, moslasha oladigan va tashabbuskor mutaxassislar mehnat bozori va jamiyat taraqqiyotida yetakchi o'rinlarni egallaydilar.

Zamonaviy texnologiyalar orqali kasbiy rivojlanish nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalar, tahliliy fikrlash va mustaqil ishlash, yangi axborotlarni tez va samarali o'zlashtirish, turli xil muammolarga innovatsion yechimlar topish, kreativ yondashuv va yangicha qarashlarni shakllantirish imkonini beradi. Bu esa, har bir soha uchun zarur bo'lgan raqobatbardosh, tashabbuskor va muvaffaqiyatli mutaxassislarni kamol toptirishda asosiy rolni o'ynaydi. Yakunda aytish lozimki, zamonaviy texnologiyalarsiz uzluksiz kasbiy rivojlanishni tasavvur qilib bo'lmaydi. Texnologik taraqqiyot kasbiy sohada doimiy yangilanish, moslashuvchanlik, bilim almashish, amaliy va nazariy bilimlarni integratsiyalash va natijalarni tahlil qilishda asosiy vositaga aylandi. Kasbiy rivojlanishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni va ahamiyati tobora oshib, ushbu jarayonning uzluksiz va samarali bo'lishiga kafolat bermoqda [6].

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini modernizatsiya qilish bugungi zamon talabidir. Milliy va xalqaro yondashuvlar uyg'unligini ta'minlash, ilg'or axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, innovatsion va interaktiv o'quv usullarini keng joriy etish orqali kasbiy rivojlanish sohasi yanada takomillashadi. Bu esa, o'z navbatida, har bir mutaxassis, tashkilot va butun jamiyat uchun yuqori raqobatbardoshlik, professional yuksalish va iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili bo'lib xizmat qiladi. Uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini modernizatsiya qilish to'liq amalga oshirilsa, har bir soha va korxona oldida turgan strategik vazifalar muvaffaqiyatli hal etiladi va mamlakat taraqqiyoti uchun mustahkam zamin yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Akramova N. Kasbiy tayyorgarlikni takomillashtirishda zamonaviy yondashuvlar. Pedagogika va Psixologiya, 2018, 3(1). 112-119 b.
2. Ergasheva Z. Kasbiy malakani oshirishda uzluksiz ta'lim tizimi muammolari va yechimlari. O'zbekiston Ta'limi, 2021, 6(4). 55-62 b.
3. Fayziyev A. Kadrlar tayyorlashda xalqaro tajribalarning o'rni. Andijon davlat universiteti ilmiy axborotnomasi, 2020, 2(3). 73-78 b.
4. Jumaniyozova.M.T. Malaka oshirish jarayonida o'qituvchilarni innovatsion faoliyatga tayyorlashning pedagogik asoslari (tarix fani o'qituvchilari misolida): Pedagogika fanlari nomzodi ... diss. – T., 2007. – 22 b.
5. Jo'rayeva G. O'qituvchilarni kasbiy rivojlantirishda kredit-modul tizimining ahamiyati. Zamonaviy ta'lim, 2021, 8(1). 124-130 b.
6. Karimov M. Kasb-hunar ta'limida uzluksizlik tamoyili. Ta'lim va Fan, 4(2), 2017. 34-41 b.
7. Komilova S. Oliy ta'limda raqamli texnologiyalar va uzluksiz kasbiy rivojlanish. Innovatsion rivojlanish, 5(3), 2019. 44-50 b.
8. Norqulova S. Kasbiy kompetensiyani rivojlantirishda xalqaro standartlar. Pedagogik mahorat, 2022, 1(1). 91-98 b.
9. Usmonova D. Uzluksiz kasb-hunar ta'limini modernizatsiya qilishning dolzarb masalalari. Mehnat va Jamiyat, 2020, 3(4). 65-71 b.